

Les enyorances de Trabal

El llibre té un títol depriment i està folrat amb unes guardes rugoses, com de paper d'embalar, que accentua el seu caràcter d'antiga llibreta escolar, propensa a l'arruga i la taca d'oli, però així i tot el compro, contravenint aquell manament que desaconsella per a l'estiu les lectures que no siguin refrescants i jovials. *Els contracops de l'enyorança*, que ha publicat la Fundació La Mirada amb els escrits de l'exili de Francesc Trabal, seria un d'aquests llibres que la calor proscriu, un volumet de mal combinar amb la platja, on a pesar de tot me l'enduc i fatalment l'arrugo i el taco. N'he llegit encara molt poques pàgines quan anuncio a la família que aprofitaré que són tots instal·lats vora mar per tornar-me'n a casa a fer-hi neteja sense destorbs. La resta de l'any, no hi ha temps; l'endrega consisteix en unes expeditives i malhumorades operacions de manteniment per tenir a ratlla el desordre, no pas per resoldre'l. Així que me'n vaig amb des gana, perquè la neteja no és pas el meu fort, però també amb una íntima sensació d'alliberament, com si en realitat fugís d'un excés de sol i de comunitat. «Torna aviat», em diuen, i marxo de nit, havent sopat, amb el raspallet de dents i un parell de mudes mal plegades dins la bossa, com si en efecte m'escapés. A la carretera, on amb prou feines circula ningú més, començo a penedir-me de la separació. I si no els veïes mai més?, m'assalta de cop, encomanada per la negra nit travessada per l'halo grogós i brunzent dels llums del cotxe. Arribo a casa gairebé plorant. El desordre, aquest desordre que he vingut a escombrar, és de sobte la cosa més real de la meua vida.

«Un dia, no va resistir-ho més i va sortir a comprar tres coses en les quals li anava la salvació: un martell, una copa de plata amb la inscripció "Trofeo Chiloé" i una capsa buida de cigars Hupman»

L'endemà em poso a la feina amb la decisió heroica de començar pel moble del rebedor. A dins hi ha de tot: les claus de casa, factures, postals, uns quants bolígrafs amb la tinta assecada, la funda del paraigua sense el paraigua, un guant desaparellat, un xumet, un plànol rebregat de París, retalls vells de diari, les arracades de bateig dins una caixeta verda, una capsa d'ibuprofèn caducat, pinces d'estendre roba, unes tisores, un tornavís, una radiografia dels pulmons, el certificat del graduat escolar. Ho torno a guardar tot. No llenço res. Em limito a passar-hi el drap pel damunt, en un estat absent. M'assec al menjador, damunt les engrunes de pa ressec, i agafó el llibre de Trabal. Feia més de tres anys que era a Xile, però un dia, explica, no va resistir-ho més i va sortir a comprar tres coses en les quals li anava la salvació: un martell, una co-

pa de plata amb la inscripció «Trofeo Chiloé» i una capsa buida de cigars Hupman. No necessitava cap d'aquells objectes, i aquest era el seu valor més autèntic. Eren tan prescindibles com les figuretes decoratives del pis que havia deixat a Barcelona i, en canvi, ara se li feien tan necessaris com el record de les cortines, del divan del corredor, dels clavells del balcó, tots els detalls d'una llar que a l'exili es veu obligat a moblar de falsos records com aquest martell que ni preveu fer servir, però a tota casa hi ha d'haver alguna eina que assegurui que s'hi fa vida perquè de tant en tant s'hi claven claus, o aquest bibelot d'antiquari que faci la il·lusió d'haver estat obtingut en un campionat digne de rememoració, i la capsa de cigars, sobretot,

perquè és aquí on van a parar les fotos, les bales de vidre, els rodets de fil i les estampes de comunió, totes aquelles coses inútils que lluny de casa «prenen proporcions exagerades i ens torturen en somnis». Trabal té 43 anys i sap que no tornarà mai més a Catalunya. «Feu com si no ho sentís, però és terrible, és horrorós, m'enyoro, m'enyoro com una criatura. Vull tornar a casa!», escriu amb un ofec al final d'un d'aquests articles dignes de lectura a qualsevol època de l'any. Tanco el llibre, recullo apressadament quatre andròmines i corro a retrobar-me amb els meus.